Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 206. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 26-го ЖОВТНЯ 1955. ПЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 26, 1955. No. 206. VOL. LXII.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ДОПОМОГУ ПОТРЕБУЮЧИМ СТЕЙТАМ

Денвер, Колорадо. — Президент Айзенгавер звернеться до Конґресу з законопроєктом про допомогу тим районам ЗДА, які не користають з загального добробуту країни. Ця допомога буде подібна до програми 4 пункту, згідно з яким ЗДА допомагають відсталим країнам у світі. Запроєктована допомога мала б відбуватися шляхом співпраці федерального уряду, стейтових урядів та місцевих самоуправ з приватними підприємствами. Проєкт цієї допомоги предложив Президентові голова Ради Економічних Дорадників д-р Артур Ф. Бирис. Д-р Бирис звітував Президентові про економіку країни, ціни на фармерські продукти та недавню знижку цін на акції на біржі. Допомога американським районам з постійною депресією мала б відбуватися згідно з законом, який повинен ухвалити Конґрес. Окрема урядова аґенція, зорганізована при департаменті праці або департаменті торгівлі, займалася б здійснюванням допомогового пляну. Д-р Бирис сказав журналістам, що не треба очікувати якогось „чуда" від цього пляну, бо це тільки перша проба реально підійти до розв'язки допомоги тим стейтам, які постійно мають надто велике число безробітних. До тих стейтів зараховують стейти Нової Англії, деякі райони Пенсилвенії і Західню Вірджінію. Президент дуже цікавився справами економіки і випитував д-ра Гоґа, який також був на конференції, про стан фармерів. В суботу має відбути конференцію з Президентом секретар рільництва Езра Тефт Бенсон. Всі відвідувачі Президента ствердили, що Айзенгавер дуже добре виглядає. Лікарський бюлетень стверджує поступ в видужуванні Президента, який вже другий день пробує сам вставати з ліжка та без допомоги інших осіб стояти на долівці. Президент мав також нараду з американським амбасадором до Об'єднаних Націй Генрі Кеботом Ладжом. Ладж звітував Айзенгаверові про те, що французька делеґація залишила Генеральну Асамблею ОН та про роззброєння. Він дивиться на становище Совєтів до проєкту Президента про контролю зброєнь більш оптимістично як державний секретар Джан Фостер Доллес. Доллес сказав, що на конференції Великої Чвірки можна буде вияснити непорозуміння, які зайшли в справі проєкту Айзенгавера, а Ладж заявив журналістам, що на його думку, Совєти готові погодитися на президентів проєкт роззброєння та на повітряну контролю зброєнь. Частина конференції Ладжа з Президентом відбулася на терасі, де Айзенгавер перебував на свіжому повітрі. Президент знав про спадок цін на біржі, бо його про це поінформував його головний асистент Шерман Адамс. Президент ще й далі не читає часописів, і знає про події в світі і в ЗДА тільки те, про що його інформують його співробітники і дорадники.

Сенатор Джордж передбачає зменшення податків і обниження віку для старечої пенсії

Вашинґтон. — Впливовий демократичний сенатор Волтер Ф. Джордж, який вже 33 роки працює в Сенаті, передбачає, що Конґрес на найближчій сесії зменшить податки тим особам, які найменше заробляють, хоч і признає, що цього можна буде осягнути після завзятої боротьби. Зменшення податків можливе буде тому, розумує сенатор Джордж, що вже тепер видко, що федеральний бюджет буде збалянсований. Уряд схоче зменшити податки всі категоріям податковців, але демократи будуть за тим, щоб зменшити податки тільки тим особам, які мають найменші прибутки. Це можна буде зробити збільшивши суму, вільну від оподаткування, з теперішних 600 на 700 долярів. Сенатор Джордж передбачає, що Конґрес погодиться на те, щоб жінки робітниці діставали старечі пенсії після скінчення 62-ох року життя, а не по 65-ому році, як тепер. Постійно нездібні до праці особи повинні діставати старечі пенсії вже після закінчення 55-ого року життя (тепер — після 65-го).

Малий ураґан в Ню Йорку

Ню Йорк, Н. Й. — В Ню Йорку й околиці нагло звіявся малий гураґан, який місцями віяв зі швидкістю 80 миль на годину. Температура впала впродовж десятьох мінут на 10 ступнів, бо несподівано надійшла хвиля холодного повітря з заходу. Одночасно почав падати дощ. Це сталося після 5-ої години по полудні. В багатьох місцях звалені дерева перервали електричні проводи, внаслідок чого був стриманий рух в місті в деяких районах. Одночасно з'явилися на небі блискавки і чути було громи. Перед п'ятою годиною температура виносила 70 ст., а коло шостої впала до 48 ступнів. Бюро Погоди заявляє, що цей малий шквал був тільки місцевий. Кілька осіб було поранених. Матеріяльні втрати досить поважні.

В АМЕРИЦІ

● **Національна Асамблея** Ґватемалі прийняла постанову, згідно з якою ґватемальський президент Карлос Кастілльо Армас може виїхати з двотижневою візитою до ЗДА, де буде гостем американського уряду. Армас має прибути до Вашинґтону 31 жовтня. За ґватемальською конституцією президент держави може виїхати з країни тільки з дозволу Національної Асамблеї.

● **25 жовтня** д-р Арвед Курц дав концерт у залі Гунтер каледжу в Ню Йорку. Він грав на скрипці, яку зробив в 1564 році Андреа Аматі в Кремоні (Італія). Цієї скрипки не можна оцінити на гроші. Це — одна з 24-ох скрипок, які зробив Аматі для французького короля Карла IX.

● **Гелікоптер** американської фльоти розшукував двох пілотів морської піхоти, які впали в океан з розбитим літаком. Пілотів не знайшов, але врятував п'ятьох осіб, які впали в океан зі свого човна і трималися на воді в рятункових поясах.

● **Бувший** кандидат на президента ЗДА від Проґресивної партії Генрі А. Воллес висловив надію, що Айзенгавер знову буде кандидувати і переможе в виборах. Воллес був віце-президентом за президентури Ф. Д. Рузвелта і секретарем рільництва.

● **На подвір'я пані В. Даґлес** Верден Ліобілі, Алабама, впав метеорит і малощо її не вбив. Метеорит був завбільшки як бейзбольний м'яч.

● **У місяці вересні** цього року випродуковано в ЗДА 49,-700,000 пар черевиків, а в жовтні мають випродукувати коло 48, 000,000 пар. Це — на 16 відсотків більше як у вересні 1954 року. Число чоловічих черевиків збільшилося на 24.5 відсотка, а жіночих на 19.3 відсотка.

● **Лікарі заявили**, що медичні оглядини в половині грудня виявлять, чи провідник демократичної більшости в Сенаті Линдон Б. Джансон зможе в січні почати свою нормальну працю в Конґресі. В липні Джансон захворів на серцеву недугу, і тепер поволі видужує.

● **30-річний Дейвід Джілкі** три тижні жив на резервації в стейті Індіяна, обстрілюваний кожного дня з гармат і керованих стрілен. Він втік туди, бо хотів з релігійних причин пожити на самоті. Його покарали 25 доляровою гривною, а крім того він мусів оплатити судові кошти.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР НА СВЯТКУВАННІ 10-РІЧЧЯ О.Н. В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Синьо-жовтий український національний прапор був минулого понеділка, 24-жовтня, між американськими прапорами в міському ратуші, в якому врочисто відзначувано 10-річчя з дня введення в силу чартеру Об'єднаних Націй. З нагоди цих роковин відбулася низка врочистих імпрез в Об'єднаних Націях та в країні. Імпреза в місцевій Сити Гол мала офіціяльний характер і її відкрив посадник міста Роберт Ф. Ваґнер після того, як Лореї Горлі, сопрано Метрополітальної Опери, відспівала національний гимн. З промовами на тему цієї річниці та про значення і ролю Об'єднаних Націй і зв'язуваними з ними надіями виголосили, крім мейора Ваґнера, ген. секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершілд та Нюболд Морріс, представник спеціяльного комітету для святкування Дня Об'єднаних Націй. — Була теж мистецька програма. Українців репрезентували на цій імпрезі представники Українського Народного Союзу, Українського Конґресового Комітету, Пан-Американської Конференції та місцевого Об'єднаного Комітету Українських Організацій пп Д. Галичин, адв. М. Пізнак, д-р В. Шандор та д-р Ол. Соколишин. Цей останній держав під час імпрези український прапор, між іншим одинокий чужонаціональний прапор на цій імпрезі, бо представники інших національних груп, які були приявні на імпрезі, про це своєчасно не подбали. Українська група теж включала три одягнені в національні костюми дівчині з місцевого Осередку СУМА: Ліліяну Кейс та Лялю і Валю Микуленко. Український прапор, як і українська група звертали на себе загальну увагу.

Світ праці — проти візит до Совєтів

Ню Йорк, Н. Й. — Зорганізований світ праці в некомуністичних країнах, який представляє в Конфедерації Вільних Робітничих Спілок 54,-000,000 робітників, висловився проти того, щоб представники Заходу відвідували Совєтський Союз та його сателітні країни. Ця заява надрукована в найновішому числі журналу „Вільний Світ Праці". В цій статті закликається представників вільних робітничих спілок не їздити на відвідини до Совєтів, бо, мовляв, немає знаків того, що Совєти змінили свою поставу до Заходу і зреклися думки про панування над цілим світом. Автор статті пише, що західні політики можуть використовувати політичні совєтські вихляси для втримання миру в світі, але робітництво вільного світу не сміє допустити до того, щоб комуністи пролазили до вільних робітничих організацій і вели в них свою пропаґанду. Совєти не покажуть своїм гостям ані Луб'янки ані примусових таборів праці в Сибірі та підбігунових районах, де мучаться мільйони невільників. Не покажуть Совєти своїм західнім гостям і тих злиднів, які існують в колгоспах, де чоловіки і жінки ведуть примітивне життя. „Як довго існує такий стан, пише автор цієї статті, вільні народи мусять засудити совєтську імперію."

Армія незабаром виявить подивугідну зброю

Форт Беннінґ, Джорджія. — Представники наземної американської армії заявили про створення нової зброї, „у можливості якої важко повірити, бо вона переходить всяке людське уявлення". Шеф Армійських Дослідів і Розвитку генерал - ляйтенант Джеймс М. Ґейвін і шеф штабу армії генерал Максвелл Д. Тейлор заявляють, що внаслідок цього знову зросте значення наземної армії, яка тепер мусить поступатися перед летунством. Коли в найближчому часі наземна армія матиме керовані стрільна, які заступлять літаки, і керовані стрільна, які переловлюватимуть і нищитимуть ворожі керовані стрільна та розбиватимуть ворожі танки, — то значення летунства поважно зменшиться. Ці заяви склали названі генерали на зборах Товариства ЗДА для Справ Армії — цивільної організації, яка дбає про наземну армію ЗДА, подібно як такі самі товариства піклуються потребами летунства і фльоти. Генерал Ґейвін заявив, що в роках 1960-1970 атомові стрільна, а також ракети будуть значно менші в порівнянні з теперішніми. Керовані стрільна у тих роках за 15 хвилин перелітатимуть Атлантійський океан. Протилетунські гармати „Ніке" зможуть „знищити всякий ворожий літак, без огляду на його швидкість і висоту лету. Це все а також і те, що вже недалекий день, коли літатимуть безпілотні літаки, на думку генерала Ґейвіна, зробить теперішнє летунство „зовсім перестарілим". Генерал Тейлор заявив, що майбутні війни вирішуватиме піхота, і тому треба шанувати той однострій, який носить наземна армія.

Пентаґон перепрошує сенаторів

Вашинґтон. — Департамент оборони перепросив двох демократичних сенаторів — Джана Л. МекКлеллена і Дж. С. Стенніса, про яких давніше повідомляв, що вони просили вислати їм окремий літак, яким мали вернутися з Европи до ЗДА. Цей літак мав коштувати 10,000 долярів, і він мав летіти по сенаторів без пасажирів. Прибувши до ЗДА звичайним пасажирським літаком, ці сенатори заперечили, що вони зверталися до Пентаґону про висилку окремого літака, і тепер департамент оборони мусів їх перепросити. Сенатори твердять, що Пентаґон навмисне подав був цю невірну вістку щоб здискредитувати демократичних сенаторів. Тепер департамент оборони ствердив, що ці сенатори не винні в тому, що Пентаґон вислав був окремий літак до Европи, і що це сталося внаслідок непорозуміння.

Українці Шикаґа відзначили 1000-річчя християнської України

Шикаґо, Ілл. (Телефоном). Українська громада цього міста та околиць величаво відзначила 1000-річчя хрещення княгині Ольги, влаштувавши з цієї нагоди окреме Ювілейне Свято, що відбулося минулої неділі, 23-го жовтня, у виповненій вщерть авдиторії школи св. Миколая. Свято відбулося заходом Об'єднаних Українських Жіночих Організацій. Головними промовцями на імпрезі були: п-ні Марія Голуб українською та п-ні Овчарчин англійською мовами. Вступне слово виголосила голова Об'єднаного Комітету, п-ні А. Харис. У мистецькій програмі взяли участь славна наша віолончелістка п-ні Христя Колесса і солістка сопрано п-ні Любов Левицька, обидві з Канади. „Сон княгині Ольги", вірш Р. Завадовича, деклямувала п-на О. Дацко. На закінчення показано живий образ, який представляв княгиню Ольгу, що благословляє український нарід. Фортепіяновий супровід був у руках проф. Ігоря Білогруда.

ОН СВЯТКУЮТЬ СВОЄ ДЕСЯТИРІЧЧЯ

Дня 26 червня 1945 року був підписаний в Сан Франсіско договір про заснування Об'єднаних Націй і дня 24 жовтня 1945 року цей договір був ратифікований урядами держав-сиґнаторів. Цю останню дату відзначують у світі як річницю заснування ОН. На фото: головна квартира ОН у Ню Йорку.

ФРАНЦІЯ І НІМЕЧЧИНА ПЛЯНУЮТЬ НОВЕ ПОРОЗУМІННЯ В СПРАВІ ЗАРЩИНИ

Париж. — Вислід плебісциту в Зарщині, у якому населення цієї промислової провінції відкинуло більшістю голосів пропонований для неї „европейський" статут, себто її підпорядкованість Европейській Унії ,викликав чималу констернацію як у Франції так у Німеччині. Як відомо Франція минулого року погодилась на озброєння Німеччини саме на тій підставі, що Зарщина буде „зевропеїзована". Тепер, після плебісциту, французький прем'єр Едґар Фор дав до зрозуміння, що він і його уряд є за новими переговорами в справі остаточної долі тієї провінції, але щойно після французьких виборів, які мають відбутися в грудні. Необхідність нового порозуміння в справі Зарщини признає теж і Німеччина, як це мав заявити німецький міністер закордонних справ, що відвідав Париж негайно після проголошення вислідy плебісциту. Теж і німці не спішаться з новими переговорами, вважаючи, що вони повинні відбутись не тільки щойно після французьких, але й передбачених зарських виборів. Проблему Зарщини, після недільного плебісциту, живо обговорюють теж і державні мужі інших західніх країн. У загальному так Франція, як і Німеччина виявляють велике бажання порозумітись у справі тієї провінції та не допустити, щоб вислід останнього плебісциту їх порізнив. Ще не відомо, по якій лінії мало б піти нове порозуміння, але обидві країни погоджуються з тим, щоб з розв'язкою тієї проблеми не спішитись і якнайдовше задержати в тій провінції теперішню владу під контролею Европейської Унії, найвищу владу якої становлять міністри закордонних справ західньо - европейських країн.

Маршал Соколовський у складі совєтської делеґації у Женеві

Москва. — До складу совєтської делеґації, яка візьме участь в нарадах міністрів закордонних справ у Женеві, входять теж маршал Василій Д. Соколовський, шеф штабу совєтської армії. Совєтську делеґацію очолюватиме Вячеслав Молотов і до неї входитимуть ще заступник міністра закордонних справ Андрей А Ґромико, Серґей А. Віноградов, совєтський посол до Франції і Георгій М. Пушкін, совєтський посол до Східньої Німеччини. Всі вони, крім Соколовського, брали участь у червневих нарадах голов чотирьох великодержав у Женеві.

Нові іміґранти пікетували совєтських „журналістів" у Клівленді

Клівленд. — Сім совєтських „журналістів", що прибули до Клівленду продовжуючи свою поїздку по ЗДА, зазнали тут менше сердечного прийняття, як на нюйоркськім Вол-Стріті чи в нюйоркських музеях. Їх „привітали" у Клівленді пікетувальники з-поміж нових іміґрантів — українці, балтійці та інших, які своїми плякатами і транспарентами виявили совєтським „журналістам", звеличникам кремлівського режиму поневолювачів і тиранів, що вони про них думають. Демонстрація відбувалася спокійно і не було жадних ексцесів. Все ж таки совєтські „журналісти" під проводом Бориса Кампова-Полєвого почали вимагати від державного департаменту ґарантії, що такі демонстрації не повторяться в Шикаґо, куди вони плянували їхати. Коли ж їм відповіли, що З'єдинені Держави — це вільна країна і кожен має право нести плякат чи транспарент і що ніякої вимаганої ґарантії їм ніхто тут дати не може, совєтські журналісти „образилися" і відкликали свою поїздку до Шикаґо. Поїдуть тільки до Солт Лейк Сити і потому до Сан Франсіско. З приводу демонстрацій у Клівленді Борис Кампов-Полєвой дозволив собі назвати демонстрантів „малою групою п'яниць хуліґанів", які намагалися закаламутити „дружні взаємини" між совєтськими „журналістами" і населенням Полєвого й інших „редакторів" повчив представник клівлендської поліції лейтенант П. Куней, заявляючи, що це не були жадні п'яниці, а тільки люди, що їхні родичі і друзі караються по совєтських концентраційних таборах.

● **Всі шпиталі** нарікають на брак медичних сестер. Медичні сестри найгірше оплачувані в порівнянні з іншими жіночими професіями, такими, як учительки, бібліотекарки, і робітниці в ділянці соціяльної опіки.

● **Ірл Мавнтбеттен**, перший лорд англійської адміралції і шеф штабу морських операцій, виїхав з Лондону до Оттави, звідки поїде до Вашинґтону на розмови з найвищими морськими канадійськими й американськими старшинами.

ҐАРАНТУЮТЬ БЕЗПЕКУ ЗА ЗГОДУ СОВЄТІВ НА ОБ'ЄДНАНУ Й ОЗБРОЄНУ НІМЕЧЧИНУ

НАРАДИ МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ЗДА, ФРАНЦІЇ І БРИТАНІЇ В ПАРИЖІ. — ЗУСТРІЧ З ПРЕДСТАВНИКАМИ НІМЕЧЧИНИ И ІЗРАЇЛЮ. — ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР НАТО ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ЗАГРОЗАМИ СОВЄТСЬКОЇ „ДИПЛОМАТІЇ УСМІШОК"

Париж. — Міністри закордонних справ ЗДА, Британії та Франції випрацювали під час своїх зустрічей у Парижі оконечний плян европейської безпеки, що його вони хочуть заоферувати Москві за її згаду на об'єднання й озброєння Німеччини. Прийнято цей плян під час зустрічей державного секретаря Доллеса з міністром закордонних справ Вел. Британії Гаролдом МекМілленом і міністром закордонних справ Франції Антуаном Піне. Обговорено цей плян теж окремо з міністром закордонних справ Західньої Німеччини Гайнріхом фон Брентано і в середу 26 жовтня його розгляне на своїх нарадах Рада Північно - Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО). Після того плян про европейську безпеку буде переданий в окремому меморандумі міністрові закордонних справ СССР Молотову. Державний секретар ЗДА Доллес, перебуваючи в Парижі, зустрівся там з ізраїльським прем'єром і міністром закордонних справ Моше Шареттом, який хоче узгіднити з міністрами західніх держав плян постачання зброї для Ізраїлю. Шаретт задумує теж відбути розмови з Молотовим і з Піне. Відбулася в Парижі теж і зустріч міністрів закордонних справ Франції і Західньої Німеччини, Піне і фон Брентано в справі ситуації, витвореної останнім голосуванням в Зарщині. Під час нарад міністрів закордонних справ трьох великодержав виступив генеральний секретар НАТО лорд Ізмей з спеціяльною заявою про міжнародну ситуацію. В своїй заяві він перестерігав перед загрозами совєтської „дипломатії усміхів", пригадуючи, що й усміхнений медвідь може вбити людину своїми обіймами. Пригадав лорд Ізмей теж і заяву Хрущова, що помиляються всі ті, хто вірить, буцім то совєтські провідники відреклися принципів комунізму. На думку лорда Ізмея совєтська „усміхнена дипломатія" не збільшила загрози війни, але ж вона не дає ніяких підстав до того, щоб не продовжувати зусиль для забезпеки Заходу перед евентуальною агресією. Совєтську експанзію здержали об'єднані зусилля держав НАТО і тому теж не може бути ніякої мови про ліквідацію цього Північно-Атлантійського Оборонного Парку, чого, між іншим, так дуже прагнуть і добиваються Совєти.

З'єдинені Держави і Франція визнали Дієма головою в'єтнамської держави

Вашинґтон. — Представник державного департаменту ЗДА пресовий офіцер Линколн Вайт заявив, що на основі всенародного голосування, яке відбулося у Південнім В'єтнамі, уряд ЗДА визнає Нґо Дінґа Дієма шефом Південно-В'єтнамської держави. Населення В'єтнаму висловило свою волю й урядові ЗДА залишається тільки визнати цю децизію, тим більше, що голосування (референдум) відбулося в якнайкращому порядку. Уряд ЗДА сподівається, що дружні взаємини між З'єдиненими Державами і В'єтнамом будуть продовжуватися. Водночас із цим подають із Парижу, що визнав Нґо Дінґа Дієма головою держави вже теж і французький уряд, хоч досі Франція ставилася до нього здержливо і навіть намагалася його зліквідувати. Акт визнання Дієма головою Південного В'єтнаму проголошено зараз після того, як стали відомі вислідн голосування і коли Дієма почали визнавати Еспанія й інші держави. Реакція колишнього імператора В'єтнаму Бао Даі, який перебуває постійно у Франції, досі невідома. На протязі останніх двох тижнів він намагався, перебуваючи в Парижі, вплинути на вислід всенародного голосування у В'єтнамі і навіть проголосив був димісію Дієма й його уряду, але всі його намагання були даремні. Не мали успіху теж заклики Бао Даі до урядів Франції, ЗДА, Британії, Совєтського Союзу й Індії не визнавати вислідів всенародного голосування і не давати тим підтримки Діємові.

В СВІТІ

● **У комуністичному Китаї** все ще перебувають у в'язниці два цивільні американці, Джан Довні і Джордж Фекто, що їх китайські комуністи судили разом з випущеними потім на волю 11 летунами. Комуно-китайська преса боронить „правосильність" їх в'язнення, покликаючись на генерального секретаря Гаммершилда: мовляв, коли він приїздив до Пейпінґу інтервеніювати в справі ув'язнених летунів, то визнав принцип, що кожна держава має право захищати себе від „шпигунів".

● **Генрі Байрод**, американський амбасадор в Єгипті, прилетів з Каїро до Парижу, щоб зустрітися з американським державним секретарем Доллесом і конферувати з ним про нову ситуацію, яка створилась на Середньому Сході у зв'язку з комуністичними доставами зброї для Єгипту. Перед своїм відлетом він був у єгипетського прем'єра Нассера. Цей останній того самого дня прийняв також совєтського посла.

● **Англійські газети**, які стежать за кожним кроком княжни Марґарити і капітана летунства Товнсенда, вирахували, що за останніх 11 днів вони не бачились тільки два дні. Тепер княжна Марґарита перебуває з відвідинами у своєї сестри королеви Єлисавети II і її чоловіка князя Единбурґу в замку Віндсор, а Товнсенд залишився в своєму тимчасовому помешканні в Лондоні. Княжна Марґарита буцім то все ще остаточно нерішена, коли має проголосити своє бажання вийти заміж за Товнсенда, хоч ніби вже рішилася на це, а тільки хоче втихомирити опозицію збоку церковних і деяких родинних кол.

● **Населення Німеччини** охопила неприхована радість з приводу вислідy плебісциту на Зарщині, в якому зарські німці (це цілком німецька провінція) висловились проти т. зв. европеїзаційного статуту, отже, послідовно, за повернення до Німеччини. Німці не мають претенсій до старого канцлера Аденауера, який радив голосувати за згаданий статут, бо розуміють, що він мусів був погодитись на цей статут з конечности, щоб рятувати загальну німецьку ситуацію, залежну від Франції.

● **Південні в'єтнамці**, які в останню неділю загальним голосуванням висловилися проти дальшого перебування на становищі голови держави кол. цісаря Бао Даї, переводили голосування в той спосіб, що передирали один із двох образків, що їх діставав кожний виборець: на одному був Бао Даї в імператорському одязі, на другому — прем'єр Нґо Дінг Дієм.

● **В Уґанді**, африканській колонії Англії, кількасот тисяч негрів стояли вздовж 20-мильового шляху, що веде з летовища до палацу в місті Кампаля, щоб привітати свого 30-літнього короля Кабаку, якого два роки тому англійці вивезли з краю за те, що не хотів їм підпорядкуватись. Кілька осіб згинули, розчавлені юрбою. У в'язниці вибух бунт в'язнів, які хотіли приєднатись до маніфестантів. Кабака підписав з Англією договір про автономію Уґанди.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕДРІШЕННЯ ЗАРЩИНИ

Плебісцит у справі політичного визначення Зарщини, що відбувся минулої неділі ,виявляє своїм вислідом політичну аксіому, яка зводиться до одного: виразне вирішення національної проблеми є також передумовою розв'язки багатьох міжнародних комплікацій. Іншими словами — тільки національне передрішення може становити відповідну базу для вирішення чи сформування всіляких міжнародних уній, федерацій чи статутів.

Що є Зарщина? Це — відносно мала, горбкувата й закурена провінція, обшир якої виносить заледве тисячу квадратних миль, з населенням менше як один мільйон. Провінція ця лежить на кордоні Франції і Німеччини. Населення її говорить німецькою мовою і плекає німецькі традиції, але в дотеперішній політиці відносно Зарщини грало воно другорядну ролю. Головну ролю грало вугілля, що великими зложищами лежить в глибинах Зарщини. Це вугілля має спеціяльну вартість ще й тому, що в сусідній французькій Льотрингії є залізо. Воно є також в недалекій німецькій Рурщині. Німеччина за часів Бісмарка і Гітлера розв'язувала проблему зарського вугілля і льотрингського заліза в той спосіб, що прилучувала Льотрингію з її залізом до Німеччини. Після першої світової війни, Франція розв'язала цю проблему на свій лад і прилучила Зарщину до себе. Після другої світової війни, під час якої Гітлер — можна сказати — прилучив Льотрингію до Зарщини, Франція знову скористала з нагоди і в дещо злагідненій формі прилучила Зарщину до Льотрингії ,надавши їй певних автономних прав в тісному господарському зв'язку з Францією. Так то Зарщина і Льотрингія, чи радше зарське вугілля і льотрингське залізо одне одного „притягують", а від кожночасної сили Франції і Німеччини залежить, хто „притягне" — Льотрингія Зарщину, чи Зарщина Льотрингію.

Після другої світової війни, під час якої Зарщина початково притягнула Льотрингію, але опісля Льотрингія знову притягнула Зарщину, заіснували такі міжнародні обставини і створилась така „атмосфера", що з цією тяганиною треба було якось скінчити. Над виходом з цієї ситуації сушили собі голови державні мужі не тільки Франції і Німеччини, але й інших країн, зокрема З'єдинених Держав і Британії. Після довгих міркувань, вони додумались зробити Зарщину „нічиєю", себто ані німецькою, ані французькою, давши їй „европейський" статут та підпорядкувавши Европейській Унії, яка ще тільки, можна сказати, проколюється з яйця. Так то минулого року, при відповідному посередництві Америки і Англії, Франція погодилась на озброєння Німеччини, а Німеччина, зі свого боку, дала принципову згоду на те, щоб Зарщину формально „зевропеїзувати" і спробувати зробити з нею приблизно такий самий експеримент, з якого нічого не вийшло свого часу в Данціґу, а в новіших часах у Трієсті. Остаточно справу мав вирішити плебісцит.

Цей плебісцит і відбувся минулої неділі. Взяло в ньому участь 96.5 відсотка всіх управнених до голосування, з чого 67.7% висловилось проти „европеїзації", а 32.3% — на її користь. Вислід голосування недвозначний: Зарщина передрішується по своїй національності, а не відповідно до політичних обставин, потреб і спекуляцій. Саме в цьому велика лекція всіх теперішніх рішень і передрішень.

Зарщина далеко не одинока, що лежить між двома країнами і що викликає всілякі господарські, стратегічні та політичні труднощі. Вона теж не одинока, що вже „передрішувалась", але могутні цього світу держались засади „непередрішення" і укладали свої пляни. Аналогічні приклади, хоч ще й не завершені, насуває Україна. Україною також на всі лади торгували й спекулювали сусіди. Москва хоче мати її, як свою „житницю", польські імперіялістичні мрії сягають через Україну від „моржа до моржа", американські „знавці" вважають, що Україна становить таку саму складову частину Росії, як Пенсилвенія у відношенні до ЗДА, ще інші коштом України будували поверсальську Польщу, щоб зробити з неї політичного рівноважника на Сході Европи. І так під маскою „непередрішення" передрішують найважливіше і багато та різними виявами доказане основне, національне передрішення України.

Проблема Зарщини та висліди її останнього плебісциту українців засадничо ані морозять, ані гріють, але вони мали б для всіх добре значення, як би з них світ і його політики навчились, що в теперішній добі національного передрішення нікому не пощастить обминути чи заперечити.

НАШІ ДІТИ

Кажуть, що коли Леонардо да Вінчі викінчив свій безсмертний твір „Тайну Вечерю", він запросив до себе приятеля ,теж маляра, щоб у нього засягнути опінії, чи образ добрий. Приятель був захоплений. Він довго стояв мовчки, а потім став хвалити так цілість, як і поодинокі фрагменти. Його увагу найбільше захопила чаша, яку він вважав за найбільш удалий фрагмент. Коли він сказав про це мистцеві, на превелике здивування побачив, що Леонардо да Вінчі замазав ту чашу і пообіцяв натомість намалювати іншу. Не чаша, а Христос мав зосереджувати увагу глядачів. Коли ж є щось, що той головний пункт в наших очах заслоняє чи перевищує, його треба притемнити.

Невідомо, чи це оповідання правдиве, чи видумане, але воно приходить на думку, коли приглядатись нашому громадському життю.

Так, як в образі Леонарда да Вінчі, чи в релігійному житті центральною точкою має бути Христос, так і кожна ділянка громадського життя має свою центральну точку чи ідею, якої на другий плян відсувати не слід.

Доля нашої поневоленої Батьківщини і праця для неї стоять в центрі нашої уваги. Здаємо собі справу, що положення настільки тяжке і невідрадне, що при всіх наших зусиллях ми, старше покоління, може й не діждемось яких змін на краще. Не раз кажемо, що може лише наші діти побачать Україну вільною.

Наші діти. Тут власне приходимо до головного і преважливого пункту, що повинен зосереджувати всю нашу увагу. Коли наші діти мають довершити започатковане їхніми батьками чи дідами діло, вони мусять того самого хотіти, до того самого змагати, повинні мати ті самі ідеали.

Доволі трудно виховати дітей рівночасно на добрих громадян нової країни поселення і на борців за кращу долю країни походження їхніх батьків. А так ми мусимо їх виховувати, незалежно від того, в якій країні опинилися.

Друковане слово, книжки й журнали нам допоможуть. Маємо доволі мало друкованого слова для дітей. „Веселка", що протягом року появляється як додаток до „Свободи", вибилася вже на перше місце. Вона подає не тільки сприятливий для дітей матеріял, але матеріял зактуалізований. Бере до уваги, що наші діти виростають у зовсім інших обставинах, як виростали ми, що інше їх цікавить і інакше до всіх проблем вони підходять. Це — перший і одинокий журналик, що ці речі бере до уваги, і його ми маємо не тільки підтримати, але ним дорожити. Думка, що через нашу байдужість вислати своєчасно передплату чи пожертву на нього він може занидіти, повинна не дати нам спокою, доки свого обов'язку не виконаємо.

Не будемо „Веселки" хвалити. Кожний читач „Свободи" дістає її раз на місяць. Це не деклямація, а дійсність, що діти її полюбили і нетерпеливо чекають на кожне дальше число. Висловлюють, правда, побажання, щоб появилася вона на кращому папері, і щоб була кольорова. До цього колись дійде, але папір і кольори — не найважніше. Найважніше — зміст. Знаємо, що діти мають фантазію. З патика вистуганий коник, чи зі шматок ушита лялька іноді дітям здаються найкращими. Так і „Веселка", коли розбудить дитячу фантазію, запалить ум і серце, вона й без кольорів заграє перед їхніми очима всіма барвами веселки.

Не докоряймо собі телевізорами, автами, домами. Самозрозуміло, що в країні високої життєвої стопи і колосального технічного розвою, ми не хочемо пасти задніх і стараємось набути всі ці, доступні для пересічного громадянина, речі. Це — не промах. Промах був би тільки тоді, коли б ці всі вигоди щоденного життя прикували до себе наші серця, замкнули наші кишені, відсунули на задній плян те, що має бути на першому: турботу за нашу зміну, турботу за душу нашої дитини. Тоді нам треба було б здобутися на мужність, яку мав у згаданому по початку оповіданні Леонардо да Вінчі, коли нищив найкращий фрагмент своєї праці, щоб не стояв на перешкоді зосередженню на найважнішому.

млд

ВЕРНУВСЯ ЩЕ ОДИН КРУПП

Кілька днів тому появилась вістка, що поміж німецькими поворотцями з совєтського полону в одному з перших транспортів був також Гарольд Крупп ван Болен унд Гальбах — німецький аристократ з „династії" сталевих магнатів в Ессені, взятий Совєтами в полон з одним із німецьких штабів у Румунії. В місцевих німецьких газетах напевне появились докладні відомості, де він перебував і що з ним діялось в роках совєтського полону. Але, якщо він не мав близького контакту з своєю родиною, як не мало його більшість полонених в СССР ,то його зустріла мила несподіванка: „Фірма Фрідріх Крупп", від якої в 1948-му році залишився був тільки спомин про її давню могутність, за шість наступних років стала знову таким могутнім промисловим закладом, який діє буквально на всіх континентах світу і є небезпечним суперником найбільших американських і англійських фабрик сталево-залізних виробів. У минулому році ця фірма продала своїх виробів на круглу суму 250 мільйонів долярів, а маленька табличка „Фірма Фрідріх Крупп" на могутніх льокомотивах, вантажних автах ,портових кранах, копальняних машинах і безлічі інших виробів із сталі й заліза — є одною з найкращих візитових карточок взагалі німецького промислу й німецького імени.

Про „династію Круппів" та історію їхнього самостійного маленького царства, що розкинулося на просторі трьох квадратових кілометрів в Ессені, є вже ціла література. Знаменито схопив її Фредерік Зондерн у статті п. з. „Знаменне відродження дому Круппів" у минуломісячному випуску „Рідерс Дайджест". Головну заслугу відбудування цієї фірми він приписує 48-літньому Альфредові Круппові, але може ще більшу — традиції цього дому й способові, як ця родина промисловців ставиться до промислу й робітників. „Чудо", що його доконав Альфред Крупп, було тим більше, що він сам був „руїною". У 1945-му році, як один із головних „воєнних злочинців" (закид: фабрика продукувала німецьку зброю і користувалась спроваджуваними з-за кордону невільницькими робітниками) він був заарештований і засуджений у липні 1948 року на 12 років важкої в'язниці. У лютому 1951 року американський високий комісар МекКлой, що ставився з глибоким скептицизмом до справедливости й політичної мудрости Нюрнберзьких процесів, звільнив Альфреда Круппа з в'язниці і звернув йому решітки його маєтку. Насправді до 1943 року фабрикою Круппа керував не Альфред, а його батько Густав, а погодився він включитись в німецьку воєнну продукцію тільки тоді, коли Гітлер загрозив йому удержавленням фабрики.

Першим ділом Альфреда Круппа, коли він вийшов після 6 років в'язниці на волю, було ствердити, що 32% фабричних влаштувань збомбовано, а 40% розібрано й вислано до Совєтів, Югославії та Англії. Альфред Крупп закликав до себе старого робітника Гайнріха Вальдека, одного з 217,000 робітників, які працювали в його закладі під кінець війни (він 40 років був зв'язаний з цією фірмою) і поставив йому простий запит: чи на його думку можна відбудувати фабрику і чи „люди" допоможуть в цьому? Старий Вальдек відповів гордо: „вір зінд алле альте круппіянер". Традиція, що всі зайняті в фабриці Круппа, від власників і членів Дирекції до найпідряднішого робітника, становлять одну громаду „крупп'янців", не має у світі паралелі. Вона існує кругло 100 років, відколи справжній засновник фірми, теж Альфред, успадкувавши після свого батька Фридриха маленьку і збанкрутовану майстерню, розбудував її у могутню фабрику, чи пак цілий комплекс фабрик, і ввів такі соціяльні реформи для своїх робітників, яких ані не було, ані досі нема в цілому світі. Робітники „Фірми Фридриха Круппа" мешкають в робітничій оселі ,чи пак цілому місті Круппа, лікуються у фабричній лікарні, їх діти вчаться у фабричній школі, одружуються в своєму середовищі, ходять до фабричної церкви, купують всі товари у власних кооперативних крамницях, на старість осідають в домах з городцями для пенсіонерів ,коли в їх родині родяться діти, то фірма дає лікаря й додаткове вивінування, а коли робітник вмирає, то його ховають коштом фірми на фабричному цвинтарі з усіми почестями й обов'язково з участю родини Круппів. „Вони роблять найкращу у світі сталь, є найкращими механіками і тому мусять мати відповідні житлові умовини". Першого Альфреда Круппа називали „анархістом", але німецький кайзер почував себе „малим", коли відвідував „Альфреда Великого" в його віллі, збудований в Ессені 75 років тому за півтора мільйона долярів.

Таємниця виробу сталі, особливо твердої й одночасно гнучкої, уможливила відливання залізничих рейок, якими збудовано міжатлантійську лінію „Юніон Пасіфік' 'та інші великі американські залізничі шляхи. У німецько-французькій війні 1870-71 гармати з фабрик Круппа розторощили фортифікації Парижу, а в першій світовій війні промостили шлях через Бельгію; у доках Круппа в Кілі збудовано перші німецькі підводні човни. Під час другої світової війни почуття спільноти „крупп'янців" давало їм подивугідну моральну силу та здібність раз-у-раз відбудовувати зруйновані альянтськими бомбами фабричні споруди. Альфред Крупп ,мол., пам'ятав це і, вийшовши з 6-річної в'язниці, передусім продав за 5 мільйонів долярів частину родинного майна, щоб заплатити залеглі старечі пенсії пенсіонерам фірми. Члени Дирекції цієї фірми з жахом уважали той жест припечатанням долі фірми та останньою причиною її неминучого банкрутства. Виявилося, що Альфред Крупп знав краще своє зруйноване царство і його мешканців. Завдяки відданості робітників у фірмі не буває страйків і на 40,000 засутруднених там тепер людей нараховують лише яких 4% комуністів.

Цікаво, що правою рукою Альфреда Круппа став, заанґажований ним у Гамбургу, 37-літній Бертолд Вайц, фахівець копальняного промислу, який під час останньої війни, мавши тоді 27 років, був головним управителем копалень нафти у галицькому Бориславі. Вайц „здемократизував" ще більше звичаї й адміністрацію у фірмі ,ввівши в неї, напр., американський звичай називати всіх першим іменем та скасувавши фабричні старшинські титули. Його організаційний талант приєднав для фірми найчільніших інженерів та штовхає фірму на дальшу закордонну експансію.

Тепер „Фірма Фридрих Крупп" витиснула англійську й американську конкуренцію з Пакістану й будує там за 25 мільйонів долярів пакістанцям сталеварню. Ще більшу сталеварню, яка має продукувати річно по 1,000,000 тонн сталі, будує в Індії. Бразилія й Арґентина закуповує в ній льокомотиви, в північно-африканських арабських країнах найпопулярнішими є вантажні авта Круппа, у Греції й Еспанії Крупп має свої філії .Але західньо-німецький уряд та й американські й англійські чинники мають поважний клопіт з фірмою Круппа: вона ніяк не хоче знову продукувати ... танки й гармати.

СОВЄТСЬКІ ЗАЛИЦЯННЯ ДО ФРАНКА

Політичною, як не сенсацією, то певно що несподіванкою була совєтська політична стежа під командою Молотова, вислана на еспанський фронт. Додержуючись „лінії", Молотов у відношенні до представника еспанського представника еспанського щоденника „Арріба", органу урядової партії „Фалянґа", був дуже „любезний". А відбулася ця зустріч в будинку ОН в Ню Йорку. Згаданий представник запитав Молотова, чи колективний европейський пакт безпеки простягається і на Еспанію, Молотов відповів: „Розуміється, що так". А коли кореспондент „Арріба", запитав далі, чи може він це подати до відома загалу в еспанській пресі, почув таку відповідь: „Я з цього не роблю ніякої таємниці. Ви можете подати до відома в пресі, що я заявив, що до европейського пакту безпеки, запропонованого моїм урядом, може приступити й Еспанія, коли вона цього забажає".

Але на цьому не кінець. Бо треба взяти до уваги, що перемога Еспанії в три-річній громадянській війні проти комунізму була важким ударом по плянах Кремлю і цього ж самого Молотова. А він, як представник Совєтів, перший простягає руку до представника европейського „фашизму" і „льокая" американського імперіялізму, як ще не так довго писала про Еспанію совєтська преса.

Цей крок Молотова, як в урядових, так і в громадських еспанських колах, не викликав ніякого враження. Також не можна сподіватися будь-якої зміни курсу в еспанській закордонній політиці, що виходить недвозначно хоча б з того факту, що в тому самому числі „Арріба', в якому була вміщена розмова Молотова та його заява перед еспанським журналістом, вміщено зміст розмови генерала Франко з представником американського журналу „Ньюсвік", яка була посередньою відповіддю на заяву Молотова. Шеф еспанського уряду заявив, що, на його думку, взаємини між Заходом і Совєтами ,не зважаючи на совєтську мирову офензиву, ні в чому не змінилися, бо Совєти не дали доказів зміни засадничих цілей своєї політики і було б дуже небезпечним кроком зі сторони Заходу вірити обіцянкам та жестам і на цій підставі резиґнувати зі своєї оборони.

Ця заява шефа еспанського уряду означає ніщо інше, як ствердження напрямних його закордонної політики. І хоч би в майбутньому Кремль піпов ще на як'сь політичні комбінації супроти Еспанії, важко припускати ,щоб ця країна, яка на власній шкірі відчула всі страхіття комуністичного терору, дала себе зловити на московський гачок. А до цього треба ще усвідомити, що в ділянці закордонної політики Еспанія тісно зв'язана з Португалією, і обидві ці держави є чи не найпевнішим заборолом проти комунізму.

В зв'язку із згаданими залицяннями Совєтів до Еспанії, забрала голос і португальська преса ,яка заявляє однозгідно, що Іберійський півостров не має ніякого заінтересування в зближенні до Совєтів. Навпаки, вона підкреслює, що запевнення оборони обох згаданих держав — це одне з найважливіших їх завдань. При цьому наводиться стару римську сентенцію: хочеш миру, готуйся до війни.

Нестор.

НА ТЕМИ ДНЯ

Жовтня 14-го ц. р., Американський Комітет визволення від большевизму подав до преси повідомлення про втечу з Західньої Німеччини до східнього Берліну Міхаїла Колосова, колишнього полковника совєтської армії, видатного члена комуністичної партії СССР і від 1945 року провідного діяча в російських еміґрантських колах, особливо ж у Центральному Союзі Післявоєнних Втікачів (ЦОПЕ). В повідомленні підкреслено, що хоч Колосов і був автором виданої в 1953 році „Інститутом вивчення історії і культури СССР" неназваної брошури (насправді ж праця М. Колосова п. н. „Комуністична партія і Совєтська армія" вийшла щойно в 1954 році) і хоч він в березні 1954 року одержав невелику стипендію на якусь дальшу „спеціяльну працю", то все ж таки, він членом Інституту не був і виплачена йому стипендія відповідала „вартості його праці". Підкреслено в цьому повідомленні теж, що він тільки два місяці був співробітником Радіо Визволення, установи, заснованої і веденої під протекторатом Американського Комітету визволення від большевизму. Всі ці підкреслення в и к л икували враження, що справа Колосова для згаданого Комітету не надто приємна і що він хотів би по змозі від нього якнайбільше відмежуватися.

Тепер довідуємося з преси, що справа Колосова, який до речі був теж автором книжки, виданої і фінансованої деякими американськими колами у Чеховському Видавництві п. н. „Прижок із ада", не була єдиною того роду на терені Західньої Німеччини.

Мюнхенський часопис „Сучасна Україна" в числі з 2 жовтня ц. р., в статті п. н. „Еміґрантська смєновєховщина", публікує ще такі ревеляції:

„Взагалі АКВБ і його радіо мають спеціяльне щастя на таких працівників. Як подає добре поінформований тижневик „Кріст унд Вельт" (число 37), російський співробітник Віноградов попросив там недавно звільнити його з праці, мотивуючи свій крок переходом на нову посаду. Коли дотичний американський урядовець попросив Віноградова, щоб він сказав, на який „джаб" він переходить, російський журналіст трохи покрутився, а врешті сказав, що його нове місце праці ... це радіовисильня в Ленінґраді! Щоб не скривдити „солідного" працівника, контора радіо „Ліберейшен" виплатило йому всі залеглості. Віноградов поїхав зі своєю приятелькою (вона теж працювала в радіо), яка перед тим була три роки на посаді в совєтській військовій адміністрації в Карльсгорсті, на відпустку до Парижу, щоб перед остаточним виїздом до СССР „відпочати по важкій і відповідальній роботі". Урядовці АКВБ не дозволяють своїм працівникам говорити про цю аферу".

Спростування цих ревеляцій, поданих відомим українським часописом у Мюнхені, збоку Американського Комітету визволення від большевизму, від керівництва Радіо Визволення досі не було.

ПОДІЛЛЯ

Коли неначе білим шарфом
Покриє яблуні весна,
Тоді наструнить вітер арфу
І бризне пісня голосна.

Тоді серця для нас окрилить
Любов. І там, де явори,
Замають лебедів вітрила,
Немов казкові прапори.

Небесний дах осипле жаром
Зорі палаюча рука,
І захитаються над яром
Рожеві крила вітряка.

Діди на втоптаній дорозі
Плуги на поле повезуть,
І я, забувши дальню осінь,
Тебе чекатиму внизу.

І прийдеш ти у час дозвілля,
І зашумить внизу ріка;
І знов устане над Поділлям
Забута тінь Кармелюка.

Г. СОКОЛЕНКО

Василь Мудрий

„ПОКАРАННЯ СПРАВЕДЛИВОЮ КУЛЕЮ"

Дещо про засоби комуністичної пропаґанди

(2)

Перемога Франка в Еспанії — це тріюмф Ватикану. Виповіджена Гітлером війна — це ще більший тріюмф. Поразка Польщі і Франції теж події, згідні з бажаннями Ватикану. Тісо, Павеліч, Михайлович (православний) й „єпіскоп Степанович" — це спільники, що діють як аґенти Гітлера .Кардинал Інніцер і кардинал Фаульгабер нічого не роблять більше, як кличуть „Гайль Гітлер" і маніфестують „рабську відданість фюреру". Все це згідно з інструкціями, та з „благословення" Ватикану. А що ж у нас, на Галицькій землі? У нас те саме ,але про те Я. Галан пише довше ось так:

„Розвиток подій в Европі сприяв, здавалося, намірам старого митрополита (Андрея). В січні 1933 р. імперіялістична загарбницька Німеччина повертається до ладу, повертається у формі, що перевищує найбільш райдужні надії графа. В важкому тупоті коричневих батальйонів йому вчуваються кроки його другої молодости. Невилікована хвороба приковує його до крісла, проте граф діє тепер з подвоєною енерґією. Його палац стає резиденцією полковника Андрія Мельника — правої руки полковника Коновальця й аґента німецької розвідки ... Посада управителя маєтків графа полегшує „консулові" роботу на місцях, а митрополитові зв'язок з Берліном. В рамках „Католицької акції" відбувається у Львові зліт націоналістичної молоді, скликаний митрополитом під лозунгом „Молодь Христові". Юрба підлеглих Коновальця й Мельника пройшла в той день перед Шептицьким, радуючи його очі своїм войовничим виглядом. Цей огляд сил українського фашизму нагадував Берлінові, що в грядущому конфлікті на Сході територія між Збручем та Сяном буде, мовляв, для нього ідеальним плящдармом у поході німецьких дивізій на Київ. У зв'язку з укладанням польсько - німецького пакту націоналістичні терористи припиняють напади на окремих представників польської адміністрації; під впливом митрополита „нельояльна" ОУН укладає пакт взаємної допомоги з ультральояльним УНДО .Правда, постріли з-за рогу все ще лунають ,але тепер ллється виключно кров українських революційних діячів, кров робітників ,селян та проґресивних інтеліґентів".

Ось вам і зразок інформації та пропаґанди цього комуністичного діяча. Фантазія автора спотворює тенденційно для своїх цілей навіть свято молоді, а вже цілковитою видумкою є якісь пакти ОУН і УНДО і все інше, що служить до того, щоб великого митрополита зробити приклонником Гітлера.

Щоб зі справою Митрополита скінчити, треба ще вибрати дещо з „творів" цього „письменника". Він пише, що в 1940-м уроці: „Митрополит та його уповноважений в особливо важливих справах, ректор львівської духовної академії, Иосиф Сліпий поводяться що раз визивніше. Вони пишуть складені в тоні дипломатичних нот протести: проти передачі монастирських земель селянам, проти леґалізації ,комсомолу на території Західньої України ,проти відкриття у Львові Палацу піонерів".

„Дня 22 червня 1941 року, — пише Я. Галан, — віра перетворюється на впевненість. Тиждень по тому глава уніятської церкви тремтячою від радісного хвилювання рукою, благословить г р а б у ю ч и х Львів солдатів Адольфа Гітлера". Але ... але „ось приходить неминуче: Радянська Армія виганяє гітлерівців зі Львова. Після короткого періоду зрозумілого замішання, життя на Святоюрській Горі набрало звичайного вигляду. Відсутність очікуваних репресій заспокоює і підбадьорує. Святоюрська Гора знов стає місцем паломництва ентузіястів Бандери і Мельника".

Те, що напише Я. Галан тепер переходить усякі межі можливого. Ось що він пише: „Граф знову приймає чолобитників ,він, як і раніше ,благословляє, втішає, підбадьорує ,заохочує й допомагає. Розуміється, не всім. Коли прийдуть до нього члени Державної Комісії по розслідуванні німецьких звірств з пропозицією підписати протокол ,митрополит категорично відмовиться це зробити, посилаючись на свою некомпетентність у цих справах ... і ... на відсутність вірогідних відомостей".

Прошу собі представити, що ті, які в часі відступу в 1941 році спалили і вистріляли по тюрмах Галичини та Волині сотні тисяч невинних людей без ніякого суду, вимагали тепер від пок. Митрополита підпису під протоколом про гітлерівські звірства. Дійсно звіряча мораль і тільки вона могла направити їхні кроки до старого, немічного Митрополита. По смерті Митрополита прийшли відомі факти: арешт всіх греко-католицьких єрархів і совєтське православіє.

IV

Що ж лишилося для Ватикану по провалі фашизму та гітлеризму? — спитає дехто. „Вправді в 1943 році — пише Я. Галан — стривожений Папа намагається, щоб то не сталося, врятувати тисячелітню імперію" Гітлера. До Риму прибуває, поквапно викликаний з Ню Йорку, кардинал Спеллман. Його щоденні розмови з Пієм XII тривають мало не до півночі, а ранками кардинал поспішає до еспанського і німецького послів. Нарешті, 3 березня Спеллмана приймає сам Рібентроп. Гітлер погоджується на мир, але з однією умовою ,— що союзники не відкриють другого фронту ... Назустріч „фюрерові" ладен піти й Черчил, однак Рузвелт каже: Ні!"

Але не можна сказати, що з того нічого не вийшло. Вправді фашизм і гітлеризм провалились. Німеччину розчленовано, але Ватикан, на думку автора, виграв, бо найшов собі Америку в постатях Моргана і Ко. та Воллстріту. За тим прийшло нав'язання зв'язків між Ватиканом й американським урядом. Американський посол Тейлор став найближчою особою й повіреником Ватикану. Ватикан приступив під впливом Тейлора до дуже цікавої ,а для Америки цінної праці. „Особливу увагу, пише автор, приділено духовній семінарії для 50 молодих людей, які висловили бажання попрацювати во славу греко - католицької Церкви. Це переважно галицькі українці ,які попрацювали не мало для гітлерівського „абверу" і, щоб уникнути юридичних наслідків тієї праці, своєчасно перекочували на захід. Вони називають себе тепер романтичним іменем „скитальців" і з ретельністю віддаються всьому, що нагадує їм їхню попередню професію. Їх нові наставники, отці Єзуїти, роблять усе можливе, щоб ця ретельність не гасла. Вони не обтяжують надмірно семінаристів ... піклуючись за те, щоб ці корисні для майбутніх ієреїв заняття не зашкодили молодим людям у вивченні основної дисципліни, якою є шпигунство. Так, шпигунство, і, до того ж шпигунство на Сході".

ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ” ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ВИДАВНИЧИЙ ФОНД „ВЕСЕЛКИ”!

У. Н. СОЮЗ І УКРАЇНСЬКА ДІЙСНІСТЬ

Шикаґо. — Такою цікавою темою буде займатися наша громада в п'ятницю і суботу, 28—29 жовтня. Тема дуже широка. Коли ми хочемо збагнути українську дійсність в Америці, то треба нам усім знати, що це неможливе без знання історії У. Н. Союзу. Без огляду на те, хто й коли починав, чи буде починати творити в Америці дійсність, творити нові організації, комітети, творити нове життя, то завжди зустрінеться з У. Н. Союзом. У. Н. Союз є початком свідомого українства в Америці. На початку був Український Народний Союз — можна сміливо твердити! — А коли початком всього був Союз, коли без нього не йде жадна робота, то чи ми всі віддаємо У. Н. Союзові те, що йому належиться? Чи всі наші інтеліґенти, що так гарно декламують про патріотизм, і що так добре вміють бачити браки і недоліки своїх попередників, чи вони вступили до У. Н. Союзу, без допомоги якого, посередньо чи безпосередньо, мало хто був би з них до Америки приїхав!? Чи всі наші нові іміґранти вважали за вказане вступити до У. Н. Союзу?

По п'яти роках американська статистика виказує, що нові іміґранти „вірять в обезпечення". Так звана велика чвірка: Ню Йорк Лайф, Метрополитен, Джан Генкак і Мючуал оф Ню Йорк, дістали за останні роки 33% людей, що родилися поза Америкою, переважно Ді Пі. Коли зважити, що ті люди приїхали з Европи і тяготіють до своїх національних середовищ, то це дуже великий відсоток. Навіть У. Н. Союз не виказує такого великого відсотку новозорганізованих членів з нової іміґрації. Дальша статистика вказує, що новоприбулі обезпечили себе на великі суми, бо від одної тисячі до 10 000 дол., з чого на тисячу незначний відсоток. Значить, новоприбулі підтримали американські асекураційні компанії. В У. Н. Союзі велика кількість грамот нових членів є 500-долярові. На пальцях можна почислити тих, що мають 2, 3, чи 5 тисяч обезпечення. Отже, чи дали вони У. Н. Союзові те, що дали приватним американським асекураційним компаніям?

Але це лише на марґінесі Громадського Віча, що відбудеться в Шикаґо.

На ньому будуть порушені всі справи, зв'язані з українською дійсністю і У. Н. Сою-

Головний предсідник п. Д. Галичин, що на протязі 30 ро-
зом.

ків творив в Америці нашу дійсність, буде саме в тих днях говорити в Шикаґо два рази. В п'ятницю в Союзовому Домі, а в суботу в церковній залі на 50-ій і Полайна. Приходіть познайомитися з правдивим станом речей української дійсности в Америці.

Степан Куропась.

Д-р Ярослав Рудницький

ФРАНКІЯНА В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ

(До Франкових роковин у 1956 р.)

Започаткована Вол. Дорошенком на сторінках „Свободи" дискусія на теми, як відзначити Франкові роковини в 1956 р., порушила багато цікавих питань і, дай Боже, щоб вони здійснилися. Зокрема приємно довідатися, що рухливе підприємство „Книго-Спілки" в Ню Йорку приступає до перевидання Руxівського комплекту творів Поета в 20-ти томах. Власне цей почин спрямовує всі видавничі проєкти, зв'язані в роковини Франка, в нове русло. Адже ж тільки зайвою витратою енергії буде перевидавання творів Поета в різних одно-, дво- й тритомниках, коли появиться це повне й — сміємо твердити — найкраще досі видання Франкових творів.

В дискусії не звернено належної уваги на одну ділянку, яку вже давно треба було почати опрацьовувати й яка досі стоїть облогом. Маємо на увазі франкіяну в Америці й Канаді, тобто все, що торкається культу й дослідів Франка й його творчости на американському терені.

Як відомо, українські друки, отже книжкові видання й періодики включно з часописами в Америці й Канаді, багато уваги присвячували Франкові й його творчості, зокрема в своїх травневих числах. Основою всякої праці й студій американсько-канадійської франкіяни було б насамперед зібрання всіх бібліографічних даних про неї. І в Америці й у Канаді маємо вже архівно - бібліотечні осередки, де зібрані українські друки майже від початків українського публікованого слова на цьому континенті, отже зібрання бібліографії американсько - канадійської франкіяни не було справою не до здійснення.

Маючи цю бібліографію, можна б далі опрацьовувати такі теми:

1. Франко в американсько-канадійській публіцистиці й літературній критиці (з передруками цікавіших статтей із українських періодиків).

2. Твори Франка передруковувані в американсько-канадійських часописах, журналах, альманахах, календарах і т. п.

3. Твори про Франка, друковані там же: спомини, оповідання, вірші присвячені поетові тощо.

4. Пресові звідомлення з свят, академій, ювілеїв Франка.

5. Англомовні переклади Франкових творів, що були вміщені в українсько-англійських періодиках в Америці й Канаді.

6. Рецензії на книжкові появи франкіяни.

Ця остання проблема веде нас до другої основної справи в американсько-канадійській франкіяні, до книжкових, чи брошурних перевидань Франкових творів на цьому континенті. Тут треба б узяти до уваги не тільки українські видання, але й переклади Франка, напр., П. Кандї й ін. Власне досі ніхто з приватних науковців, чи літературознавців, ані теж наші наукові установи УВАН чи НТШ, не подбали про бібліографію американсько-канадійських перевидань Франка. Не знаємо, скільки їх було, хто їх перевидавав, коли й чому. Не знаємо, де вони зберігаються. Не знаємо, яка була висота накладу. І ще багато дечого не знаємо. Отже, опрацювання друкованої американсько - канадійської франкіяни — це власне гідне зайняття для наших наукових установ, чи окремих науковців в Америці й Канаді. Коли появляться два солідні томи, один про „Франкіяну в Америці", другий про „Франкіяну в Канаді", то думаємо, це буде найкраще вшанування Франкових роковин нашою спільнотою на цьому континенті. Бо чи ж треба нам чекати хвилини, коли вільна Українська Академія Наук із вільного Києва посилатиме спеціяльну наукову експедицію до Ню Йорку, чи Вінніпеґу, щоб вона прослідила всі ці справи? А де ж тоді були сучасні літературознавці, бібліографи, критики й усі, що їхнім першим обов'язком мали б бути студії україніки в діяспорі?

Згадані аспекти франкіяни не вичерпують усієї проблематики. Треба б прослідити в дальшому питання американсько - канадійського назовництва й Франкового культу в ньому. Адже ж є багато товариств, читалень, організацій, рідних шкіл і т. п. „імени Івана Франка". Треба б зібрати це все й опрацювати з наукового боку.

В Америці й Канаді створено різні скульптури, портрети, графіки й взагалі мистецькі вистави, зв'язані з постаттю Франка. Треба б перевести евіденцію цього всього й вислітлити його ґенезу.

Залишається врешті останній пункт у цій проблематиці: інвентаризація франкіяни в американських і канадійських бібліотеках, українських і не-українських: публічних, університетських, національних і т. д. Власне ми досі ще не знаємо, що в нас, в Америці й Канаді зберігається не тільки із франкіяни, але взагалі з україніки. Час почати орати це поле. Бо за нас ніхто цього не зробить.

Підписаний що раз більше має застережень до „гопакових" виявів української культури й нашого життя в діяспорі. Що з того, що в 1956 році відбудеться, скажім, 100 Франкових академій, концертів, доповідей і т. д.? Адже ж це все ефемеридні явища, що тривають так довго, як довго їх виконується. Тривалу вартість мають передусім видання, що вносять щось нове в культуру нашого народу, а тим самим підносять наш престиж серед наших співгромадян. Думаємо, що власне гідне вшанування пам'яті великого Каменяра, що всеньке своє життя віддав тривкій; не ефемеридній праці для свого народу, вимагає застанови над цими справами й негайного приступлення до праці. Українська спільнота може бути горда з того, що на американському континенті опинилися тепер визначні фахівці в цій ділянці. Це й є запорукою, що цю працю можна виконати задовільно й збудувати Франкові гідний пам'ятник на американсько-канадійському терені.

НОВА КНИЖКА ПРО ВОЛИНЬ

(І. ЛЕВКОВИЧ. НАРИС ІСТОРІЇ ВОЛИНСЬКОЇ ЗЕМЛІ. (До 1914 р.). Праці Інституту Дослідів Волині, за редакцією д-ра Ю. Мулика-Луцика. Ч. 2. Вінніпеґ, 1953, ст. 160).

Інститут Дослідів Волині видав коштом Волинського Фонду „Нарис історії Волинської Землі", що його опрацював д-р І. Лвкович. В передмові до цієї праці пишеться про те, як прийшло до видання цієї праці. Інститут Дослідів Волині в Вінніпеґу хотів видати кілька праць про історію Волині. Д-р І. Левкович мав написати „Нарис політичної історії Волині", а інші автори повинні були написати статті про церковні, культурні, економічні справи тієї частини української землі. Політична історія Волині д-ра Левковича розрослася на досить поважну книжку, і ІДВ видав її окремо.

Автор передмови і редактор цієї книжки д-р Ю. Мулик-Луцик виясняє, чому Історія Волині доведена тільки до 1914 р. Сталося це тому, що її автор, один із кращих учнів проф. М. Кордуби у Варшавському університеті, вважає, що роки після 1914 року ще не надаються на те, щоб про них можна було писати наукову історію.

Гадаємо, що не тільки „популярний читач", але й той, який студіював історію, не погодиться з автором передмови, що історія, чи історичний твір, не сміє бути „вчителькою життя" і не повинен „виховувати читачів, виробляти їх світогляд, будити й зміцнювати патріотизм", бо, мовляв, читач-науковець шукає в історичній праці „харчу не для почувань, а для допитливого інтелекту, бо для цього по суті й існує історіописання". Д-р Ю. Мулик-Луцик бачить у праці д-ра І. Левковича „суґубо наукову методу з її об'єктивністю, предметовістю, а в популярній мові — „сухістю".

Гадаємо, що науковість історичного твору аж ніяк не зумовлена тим, щоб він конечно мусів бути „сухий", бо є багато славних, наших і чужинних істориків, твори яких читається легко і навіть з мистецькою насолодою.

Інша річ те, що ця тема, яку взявся опрацьовувати д-р І. Левкович, вже сама в собі „суха". Він мав написати, згідно з пляном ІДВ, „політичну історію Волинської Землі", що в княжій добі являється династичною історією, лябіринти якої ніяк не можуть захопити читача, що на одній сторінці читає аж про дев'ятьох князів (стор. 30) та про їхні непорозуміння й бої. О цей надто стиснений виклад автора і є причиною „сухости" праці Левковича.

Обмежений темою своєї праці, автор не міг оживити свого викладу культурною й побутовою історією Волинської землі.

Праця складається з таких розділів: Від праісторії до історичних часів; Волинь вірна Києву; Княжі роздори ослабили Волинь; Волинь основою державности й соборности; Волинь — литовською провінцією; Волинь окупована Польщею; Роля Волині в козацько-визвольних змаганнях і перед першою світовою війною.

Внаслідок того, що автор писав про політично-династичну історію Волині, періоди, в яких не було династично-політичної історії, вийшли надто короткі. І так, цілому 19 вікові присвячено не повних 10 сторінок, через що цей розділ вийшов надто вже конспективний. Те саме можна сказати й про деякі інші розділи, крім тих частин, в яких говориться про княжу добу в волинській історії.

Та ці наші завваги в основному оправдуються тим, що автор цієї праці мусів пристосуватися до видавничих плянів Інституту Дослідів Волині. Його праця — це перша політична історія Волині, написана українською мовою. Інститутові Дослідів Волині належиться признання за те, що знайшов фонди на видання цієї праці. На останніх п'ятьох сторінках цієї книжко вміщено прізвища всіх тих волинських патріотів, розсіяних по всьому світі, які морально й матеріяльно спричиняються до того, що ІДВ може публікувати свої праці, між якими, крім „Нарису історії Волинської Землі", є ще й такі видання: „Волинь у боротьбі за волю України", „Літопис Волині", журнал „Волинь", картки з видом Почаївської Лаври та образок Почаївської Божої Матери.

Патріотизм волиняків заслуговує на те, щоб його наслідували наші земляки з інших українських земель, а тоді спільними заходами і вони могли б дещо зробити для двобра нашої спільної української справи.

Л. Луців.

З Літературно - Мистецького Клюбу повідомляють:

В п'ятницю дня 28 жовтня ц. р. відбудеться вечір, присвячений пам'яті і творчості мистців, праці яких є тепер виставлені в залях Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку.

Короткі доповіді виголосять: проф. Володимир Січинський, Дам'ян Горняткевич й артист-маляр Антін Малюца.

Початок о год. 8 увечорі.

Хроніка українського життя

В Канаді

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА В ЛЯШІНІ

4 вересня Українська Православна Громада в Ляшіні, Квібек, відсвяткувала 10-річчя свого існування. Там була й давніше православна церква, але вона була російська. Десять років тому українці вирішили заснувати свою власну церкву і довершила свого діла.

Ювілейні святкування, закроєні на широку скалю, пройшли надзвичайно урочисто, безумовно, що урочистість збільшувала присутність Високопреосвященнішого Владики Михаїла.

Святкування почалися привітанням Владики, а потім слідувала архиєрейська Служба Божа. В проповіді Високопреосвященніший заторкнув теперішній поділ світу, на світ добра і зла. Ми находимося, рішенням Всевишнього, в країні свободи, де можна культивувати індивідуальні чесноти і служити батьківщині.

По Службі Божій, в якій асистували Високопреосвященнішому всі священики Монтреалу, відбувся святочний обід в церковному домі та прочитання парохом громади історії парохії та будови церкви.

До вжнеслих моментів під час прийняття треба зарахувати вручення Архиєпископом спеціяльної грамоти почесному голові громади, Н. Гуцулякові. Так зложилося, що п. Гуцуляк є ще й найстарший віком парохіянин.

ВІДПОВІДЬ МІНІСТРА ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ КАНАДИ ДОСТ. Л. Б. ПІРЗОНА

На протест КУК з дня 10 вересня до державного Департаменту заграничних справ у справі виступу лідера совєтської делеґації „колгоспників" В. Мацкевича, в якому він, в опінії КУК, допустився не лише очорнення частини канадійських громадян, учасників протикомуністичних демонстрацій в Канаді, але нарушив на державній території Канади добрі дипломатичні звичаї, надійшла дня 21 вересня відповідь міністра Л. Б. Пірзона, яку тут подаємо.

„Дорогий Пане Яремович,

Дякую Вам за телеграму, що її Ви і п. Сирник надіслали мені в імені Комітету Українців Канади. Подібно, як Ви, я жалую, що під час демонстрацій трапилися нагальні інциденти в одному або двох місцях в зв'язку з візитою до нашої країни совєтської аґрикультурної делеґації після її візити в ЗДА.

Так, як мені прикро за того типу демонстрації, що мали місце, так же само прикро, що лідер совєтської делеґації вважав за відповідне вжити про демонстрантів нагальних зневажливих висловів, які є в рівній мірі жалюгідні та відносно яких Ваш Комітет зробив оправдане застереження у своїй телеграмі. Така мова не є помічна до наладнання відносин між двома країнами, так само, як і того роду демонстрації, що про них говорилося вище.

Щиро Вам відданий
Л. Б. Пірзон".

ВІДБУДОВУЮТЬ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ У ВАЙТІ

Страшний гураґан, що спричинив багатьом мешканцям Вайти важкі шкоди в їх майні, не пощадив також Українського Народного Дому. Він цілком зруйнований і очікує відбудови. Враз із ним знищена цінна бібліотека. Шкода виносить понад 20 тисяч долярів.

Українські мешканці Вайти є однозгідні в тому, що враз з відбудовою їх приватних домів повинен бути відбудований також Український Народний Дім у Вайті. Це справа їхньої чести і недобре воно виглядало б, якби вони за своїми приватними справами призабули про українську громадську повинність.

● **Уряд охорони здоров'я** в Ню Йорку зарядив, що на посуді, в якому продається квасне молоко, йоґурт і заквашуване повне молоко, було подаване число кальорій, що є в цих продуктах.

● **Методистський священик** Джозеф А. Девейн, який прибув з Південної Каролайни до Ню Йорку, заявив, що на півдні ЗДА відживає таємна організація Ку Клакс Клену, яка, одначе, набирає інших організаційних форм у своїх виступах проти неґритянського населення. Де Лейн втік зі свого дому, у вікно, якого незнані особи віддали з авта два постріли.

● **Під час пожежі** дерев'яного дому в Нюбелсвіллі, Індіяна, згоріли п'ятеро дітей, у віці від шести місяців до п'яти років, а їхні батьки були важко попечені.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 12.

П. Кучма, Ню Йорк	$ 10.00
Ю. Степаненко, Монтерей	10.00
Є. М. Іванків, Шикаґо	5.00
Д-р І. Макаревич, Ню Йорк	5.00
Р. Напроцький, Фила.	5.00
Д. Шалапай, Дітройт	5.00
Ф. Ватраль, Маджестік	5.00
О. Басараб, Іст Молін	5.00
І. Пініло, Шикаґо	3.00
М. Адамович „	3.00
Д-р Є. Боднарук, Торонто	3.00
М. Бучак, Скенектеді	3.00
Д. Чорнобук, Кристал Біч	3.00
Проф. З. Храпливий, Ст. Луїс	3.00
В. Керницький, Дітройт	3.00
В. Корсунь, Бронкс	3.00
Б. Лівчак, Фила.	3.00
К. Матвіїв, Шикаґо	3.00
Е. Марущак, Клівленд	3.00
В. Кручовий, Річмонд Гіл	2.20
І. Гавриленковський, Девідсонвіл	2.00
П. Зінченко, Шикаґо	2.00
І. Заваликут, Сиракюз	2.00
Г. Завацький, Монтреал	2.00
Ф. Звір, Бруклин	2.00
Н. Заяць, Линдгурст	2.00
С. Ванат, Пітсбурґ	2.00
Л. Ваґанка, Кічінер	2.00
о. М. Тарновецький, Саскатун	2.00
Д-р Б. Ткачук, Шикаґо	2.00
В. Туницький, Филаделфія	2.00
А. Спяк, Вотервліт	2.00
Д. Шкиндрик, Клівленд	2.00
М. Савчак, Клівленд	2.00
Д-р Є. Стецьків, Бофало	2.00
Д-р В. В. Шембель, Бінґгемтон	2.00
С. Сенків, Лестер	2.00
В. Хвалик, Джерзі Сіті	2.00
Н. Рубаш, Честер	2.00
В. Руденський, Фріпорт	2.00
С. Раманський, Бруклин	2.00
П. Павлюк, Шикаґо	2.00
П. Пастерник, Шарон	2.00
Ю. Пітьо, Ірвінтон	2.00
С. Нечипорук, Бруклин	2.00

Г. Мельник, Ню Йорк	2.00
П. Назаревський, Шикаґо	2.00
Т. Непорадний, Ґованда	2.00
С. Лисняк, Ню Йорк	2.00
О. Карач, Вілмінґтон	2.00
В. Каршок, Парма	2.00
М. Кушнір, Перкйомвіл	2.00
В. Книш, Ню Йорк	2.00
Ю. Коробій, Гілебранд	2.00
У. Яц, Бронкс	2.00
Я. Яворський, Нюарк	2.00
С. Грицеляк, Рачестер	2.00
Д-р Є. Гелета, Вілмінґтон	2.00
Н. Н., Поукіпсі	2.00
М. Депа, Омаґа	2.00
Л. Я. Федів, Бінґгемтон	2.00
Ю. Дутка, Ірвінґтон	2.00
О. Демчишин, Филаделфія	2.00
Н. Чубіняк, Бінґгемтон	2.00
В. Хабурська, Ню Йорк	2.00
Д. Чиж, Байон	2.00
М. Водель, Шикаґо	2.00
П. Е. Боднаренко, Елизабет	2.00
М. Бак, Клівленд	2.00
І. Сквіртнянський Річмонд Гіл	1.00
О. Борута, Шикаґо	1.00
С. Блоховський, Честер	1.00
Ховайло, Бофало	1.00
С. Герула, Нюарк	1.00
В. Глинянський, Веіртон	1.00
В. Ільницький, Куртіс Бей	1.00
П. Янковський, Монессен	1.00
М. Клювак, Патерсон	1.00
М. Кучер, Ню Йорк	1.00
С. Коцибала, Йонкерс	1.00
Ю. Ковальчук, Рачестер	1.00
Г. Луцик, Брістоль,	1.00
М. Луцишин, Оліен	1.00
В. Максимів, Голленд	1.00
М. Терлецький, Йонґставн	1.00
В. Теодорович, Фила.	1.00
Л. Вовчанський, Патерсон	1.00
Разом	$ 201.20
Раніше проголошено	2,707.40
Разом	$ 2,908.60

В четвер стриманий буде переїзд з Ню Йорку до Ню Джерзі впродовж 15-ох мінут

Ню Йорк, Н. Й. — Весь коловий рух через мости й тунелі, які ведуть з Ню Йорку до Ню Джерзі, в четвер, 27 жовтня, буде стриманий впродовж 15-ох мінут у зв'язку з вправами протилетунської оборони, які відбуватимуться в стейті Ню Джорзі. Цей рух буде стриманий від години 5:55 по полудні, коли закриті будуть обидва тунелі (Линколна і Голленд) та всі чотири мости, які ведуть з Ню Йорку до Ню Джерзі понад ріку Гадсон. Закриті тоді будуть також ті мости, які ведуть зі Стетен Айленду до Ню Джерзі. Директори Цивільної Оборони обох стейтів — Ню Йорку і Ню Джерзі — повідомляють про це всіх автоводіїв і шоферів, щоб знали про це і щоб від год. 5:55 по полудні до 6:10 по полудні, в четвер, 27 жовтня, стрималися з переїздом через тунелі і мости з Ню Йорку до Ню Джерзі і навпаки, щоб не мусіли довго чекати на переїзд.

„Засади і програми республіканської політики привели до добробуту"

Вашингтон. — Керівники Сенатської Республіканської Політичної Комісії видали заяву про господарську ситуацію в цій країні в окремій брошурці, яку назвали „Засади і програми республіканської політики привели до добробуту". В цій публікації півофіційно заявляють республіканці, що теперішній добробут в ЗДА, — це „не якийсь припадок", тільки це „дивіденди від довір'я до уряду президента Айзенгавера." „Стан добробуту у всіх ділянках, пишеться в цій заяві, — має безпосереднє відношення до політичних засад республіканського уряду". З того матеріялу, який находиться в цій книжечці, користають республіканські сенатори та беруть з нього дані до своїх промов, статтей і листів, в яких обороняють теперішній республіканський уряд.

Уряд купує свинину і смалець, щоб підтримати ціни на ці продукти

Вашингтон. — Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон повідомив, що уряд вирішив купити за 85,000,000 долярів свинини і товщів, щоб тим способом стримати спадок цін на свині. Ці продукти не збільшать дотеперішніх урядових запасів харчів, бо куплена свинина і смалець призначені для негайної консумції. Цю свинину і товщ мають роздати між школи, де діти будуть їсти друге снідання, та добродійним інституціям і бідним людям. За призначену суму можна буде купити 170,000,000 свинини та 30,000,000 фунтів смальцю. Ціль цієї урядової трансакції — заохотити населення до більшої консумції свинини та одночасно стримати спадок цін на свині, який зазначився в останніх днях. В політичних колах твердять, що ця урядова трансакція має також і політичну ціль, а саме стримати критику демократів, які фармерську кризу використовують для партійної агітації. Зменшення цін на свині — це одна з головних причин зменшення фармерських прибутків.

Індекс коштів прожитку збільшився на 0.3 відсотка

Вашингтон. — Статистичне Бюро при департаменті праці повідомляє, що індекс цін на консумпційні товари в місяці вересні дійшов до найвищого рівня цього року, збільшуючися на 0.3 відсотка, і виносив 114.9. Цей індекс обраховують на основі пересічних цін на товари першої потреби в роках 1941-1949, коли він виносив 100. Індекс з вересня цього року є на 0.2 відсотка більший в порівнянні з вереснем 1954 року, і на 12.9 менший в порівнянні з червнем 1950 року, коли почалася війна в Кореї. Статистичне Бюро підкреслює, що в вересні, звичайно, буває сезонове підвищення цін на одежу і харчі, і тому збільшився в тому місяці індекс коштів прожитку. Це збільшення не означає зовсім тенденції до інфляції, якої починають побоюватися деякі економісти. В жовтні деякі ціни меншають (на свинину, яйця, яблука і картоплю), і Статистичне Бюро сподівається, що індекс цін коштів прожитку в цьому місяці не буде збільшений. Та зате ціни за газ, прання, зимове білля виказують тенденцію до підвищення. Хоч інтекс коштів прожитку незначно збільшився, що робітники цього не відчувають, бо їхні прибутки виказують рекордове підвищення: фабричний робітник з трьома членами родини заробляє 71.55 доляра, а робітник без родини 64.23 доляра тижнево.

Америка готова фінансувати греблі на Нілі й Йордані

Вашингтон. — З'єдинені Держави готові в значній мірі причинитись фінансово до здвигнення двох великих гребель — на Нілі в Єгипті і на Йордані в Палестині, при чому ті обидва великі проєкти мають вирішне значення для економіки всіх заторкнених країн. Обраховано, що велика гребля на Нілі коштуватиме до півтори більйона долярів, а гребля на Йордані коло двісті мільйонів долярів. В обох випадках річ іде не так про господарське значення тих робіт, як про політичне: здвигнення тих гребель, що наводнять водами Нілу й Йордану великі дотеперішні пустинні простори, піднесуть життьовий рівень цілого населення Єгипту, Ізраїлю і Йорданії. Опозицію до проєкту греблі на Йордані ведуть ще Ливан і Сирія, які бояться, що через те втратить на значенні Бейрут, бо транспорт товарів ітиме безпосередньо до порту Гайфи. У фінансуванні тих проєктів заанґажований Банк для Відбудови і Розвитку, який є одною з аґенцій Об'єднаних Націй, але в ньому головно заанґажований американський капітал. Переговори з заінтересованими урядами ведуться від років. Остання політична офенсива, поведена Совєтами на Середньому Сході, які пропонують арабам не тільки зброю, але й технічну та господарську допомогу, щоб цілком витиснути відтіль західню демократію, переконали Захід у конечності приспішити реалізацію давніх задумів. ЗДА дали за останніх три роки Єгиптові коло 90 мільйонів долярів допомоги. Два експерти Банку для Відбудови й Розвитку прибули до Каїро.

ВСЯЧИНА

ПРЕЗИДЕНТ ПЛАТИТЬ У ШПИТАЛІ ТІЛЬКИ ЗА ХАРЧІ

Представник армії заявив, що армія зобов'язана платити за президента Айзенгавера всі кошти лікування, крім харчів. Секретар армії Вілбер М. Брокер сказав, що армія платить всі видатки за лікування своїх офіцерів, в активній службі, крім харчів. Президент не є в активній військовій службі, але він є головним командантом всіх збройних сил ЗДА, тому йому належиться той сам привілей, що й іншим старшинам. За побут в військовому шпиталі в Денвері платиться денно 17.50 доляра, а від 1 жовтня ці кошти збільшаться на 50 центів.

ЯК ОПАКОВУВАТИ РІЗДВЯНІ ПОСИЛКИ

Департамент пошти в Вашинґтоні видав окрему книжечку про те, як опаковувати різдвяні посилки для поштової пересилки. Цю брошурку можна буде дістати в поштових урядах після 15 жовтня. В ній пишеться про те, яких скриньок чи пачок уживати, як їх опаковувати папером або полотном, як їх зав'язувати шнурками або нитками, та яка оплата за пересилані пачки, і як їх забезпечувати перед можливим пошкодженням під час пересилки.

ОДИН ЧОЛОВІК МІЖ 3,600 МЕДИЧНИМИ СЕСТРАМИ

25-річний бувший вояк Едвард Л. Т. Лайон буде першим чоловіком-санітаром між 3,600 військовими медичними сестрами. Для його фаху створено нове слово в англійській мові „чоловіча медична сестра" (норс). Він 6 жовтня здав екзамє і почне працювати в своєму фаху. Його виховала мати, бо батько помер, коли Едвард мав 7 років. Мати працює як психіятрична помічниця в шпиталі в Кінґс Парку, Лонґ Айленд. Едвард хотів бути лікарем, але не мав грошей на коштовні студії, і пішов вчитися на санітаря — чи як його називають „чоловічу медичну сестру".

Гарриман за тривку допомогу фармерам

Ди Мойн, Айова. — Нюйоркський губернатор Аверелл Гарриман промовляв на демократичному прийнятті і твердив, що „республіканський уряд трактує фармерів немов економічних злочинців". На його думку, плинка допомога фармерам не зменшила фармерської кризи, тільки „зменшила фармерські прибутки". На цьому прийнятті, влаштованому для зібрання фондів на партійні цілі, були демократичні провідники з 12-ох середньо-західніх стейтів. Гарриман пропонував такі заходи для зменшення фармерської кризи: 1. Привернути тривку допомогу фармерам в висоті 90 відсотків паритету. 2. Давати фармерам субсидії на деякі їхні продукти, які швидко псуються. 3. Уряд повинен купувати від фармерів також і рогату худобу. 4. Уряд повинен переводити консервацію землі, і під час того зменшилося б число акрів, призначених під засіви. Ці Гарриманові пункти фармерської програми майже такі самі, як у Стівенсона, який не міг сам прибути на ці збори, але прислав на них свою фармерську програму. Гадають, що Стівенсон зробив це тому, щоб послабити впливи Гарримана. Гарриман заявив на пресовій конференції, що він не є „активним кандидатом на президента" в 1956 році, бо хотів би докінчити свою працю на теперішньому пості, а пізніше ще раз хотів би здобути пост нюйоркського губернатора. Та Гарриман не сказав, чи він не буде „активним" кандидатом на номінаційній демократичній конвенції в 1956 році.

ТАРЗАН, ч. 3563. Малі шанси.

BEFORE HE COULD BE OVERTAKEN, TARZAN SWUNG TO A ROCKY LEDGE BORDERING THE RIVER!

THE APE-MAN NIMBLY PICKED HIS WAY ALONG THE TREACHEROUS PATH—

—BUT THE RELENTLESS SWAMP MEN FOLLOWED IN THE WATER BELOW. ONE SLIP MEANT INSTANT DEATH!

Поки Тарзана могли наздогнати, він скочив на скелястий виступ, що звисав над берегом річки.

Тарзан спритно біг зрадливою стежкою...

Але безжалісні болотяні люди переслідували його водою внизу. Один лише промах означав негайну смерть!